

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжсыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 31 (10928) 1979 чылдың февраль 6, вторник 1925 чылда төлөөлөттүгөрү Өртүз 2 көп.

ЧЫЛДЫН ЭРТТИРЕР «АЭРОФЛОТ ХУНУ» БАЙЫРЛАЛДЫ ТУРГУЗАР ДУГАЙЫНДА

ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ ПРЕЗИДИУМУНУҢ

ЧАРЛЫ

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң доктаавыры болза: «Аэрофлот хуну» байырлаалды доктаадып тургузар. «Аэрофлот хуну» чыл бүгү февральдын ийги воскресеньинде байырлаар.

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Дагазы Л. БРЕЖНЕВ.

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1979 чылдың февраль 2.

ЧАА СУУРДА

Брянск областа эң улуг дээң тепляк-чылыгыла комплексин тудуп турар «Нультура» совхозтуң чаа суурунда хей аяк шити чурттаар база бир бажыны амылгага кирген. ВЛКСМ-ниң 60 чылы аттыг шалыкчы отрядтан украин комсомолчу эки-турачыларның дузазы-биле өө хей квартираларыг бажыны туткан. Аны-дукча Украинаның анык төлөөлчүлери мында үш ай чыгам амылдап турар. Оларның тускай мергенлиди шижээди алырынга «Брянсксовхозстрой» трестин эң дуржугалыг дагдынычылары дузалаан. Олар ам безин чеден аныг муң рубльдин амылын кууседипкен. Олар ам ийи бажыны тутушпаан, котельняны эппет турар. Украин комсомолчуларның ийги отряды «Главнечерном водостройнуң» ивээ тулуп индустриализмниң базазын тударыг дузалап турар.

(СЭТА).

Совет Эвилелиниң Профессиналдар Эвилелдериниң бүгү кежигүннеринге—эр, херээжен ажилчыннар, колхозчуларга, инженер-техниктиг ажилдакчыларга, албан-хаакчыларга, эртемниң, культураның болгаш уран чүүлдүн ажилдакчыларынга Профессиналдар Эвилелдериниң Бүгү-эвилел Төп Чөвүлелиниң КЫЙГЫР

Эртем эштер! 1979 чылдың март 4-те ССРЭ-ниң Дээди Соведине сон. гудалар болур. Совет улаз биста Төрөөн чуртувусту амыдыралыга бо кайгамчыктыг болушунга уткуштур политикакт болгаш күш-ажалчы улуг көдүрүшкүнү, чогаалдык долу күш-биле көрүп өрар. Болудуң хүрээлинде 123 миллион хире ажилчы чоннары каттыштырып турар ССРЭ-ниң профивилелери коммунисттиг тургузулушунга совет ивентилдиниң улуг чедини, кийнери бүгү тала-биле көргүзүп, чурттуң хождүдүсүн тодартып перспективаларын айткан Совет Социалисттик Республикалар Эвилелиниң бүгү согуучуларыга, хамаатыларыга СЭКП Топ Комитетиниң Кыйгырын кайгамчык улуг хей-аат киришкн-биле утсаан. Профессиналдар Эвилелери Коммунисттик партияны, СЭКП Топ Комитетини, шынчарыг политикакт болгаш күрүне амыдыралыг, шынчар марксесчи-ленини, тайбың болгаш улустарының айың чок чоруу дээң чабылгычтыг домиселчи, СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Дагазы эш Л. И. Брежнев баштап, оод Политбюроузуң иштиги болгаш даштыкы политикакы ишти-биле чүдүдүтүшүнүң база дөстүк турар.

Партия чуртувусту орук-биле бүзүредит баштап өрар. Совет кижилер боттарының бүгү чединишкенин СЭКП-ниң мерген улааның тургузулушунда холбаштырып турар. ССРЭ-ниң Дээди Соведине моон мурунда болган согуучуларын сонда үеде, партияны болгаш чурттуң амыдыралыга чутула тогузуп болушкуну база, амы үеде коммунист дээң домиселдиң кол-код улаанышкыны тударып СЭКП-ниң XXV съездине болур. Оң шиттириери биста Төрөөн чуртувустуң бүгү ажилчы чоннарыга, профивилелеринге практиктик ажил-чорудуларын дайныкы программаны болган. Күрүне болгаш хей-иниң ажил-херестери өргөзгөн-башкарылары, политикакт, экономикакт болгаш социал айтырыларын шиттириригге профивилелер эвилелдериниң ивентилди кирсирерге эртерек чутула чүдүлери партия тургузуу турар.

Партияның аграр политикакы чөйгөсүн чок боттандырганын ачында чурттуң ивээ ажил-агым агы үеңиң бедик механизацияланган адыр боюн хоңгозон. Колхозтар-ның болгаш совхозтарның материал-техниктиг баазаны доктаамал бызылгып турар. Эртерек көдө ажил-агым чымынчил аяк болган, мычалаа-даа тараачылар бүгү ажилчы чоннарыны ивентилди дузалаптыны-биле, күш-ажалчы массалыг маалдыр чоруктарын ыдып турган. Төрөөн чуртуу байлар дүжү-биле өргөткөн. Төрөөн чурттуң чөй ажилчыны тогузунда эң бедик—235 миллион тонна тарааны ажаан алган.

Партияның социал программаны, ову херек кырынга ботландырып турары совет кижилериниң келер үеде бүзүрелин ботландып турар. Хей кезиниң кол согуучулары шиттирилеринче—чонунуң чаагай чоруун бедилеринче берип турар партияның орукта беш чыл ичинде 28 хуу ивентил өскөн. Чонунуң ийги салыкы ораштыр боттуң орукта 20 ажил хуу өскөн. Ажилчыларның албан-хаакчыларын орукта ажил төлөөлери болган колхозчуларын күш-ажалчы төлөөлери бедилти. Бо үеңиң дүргүдүң херекселдиң ивентилди фондулары дыка өскөн. 1978 чылда ол 105,5 миллиард рубль анык бир кижиге ортума-биле 404 рубль болган. Бо чылдарың ичинде 54 миллион киж боттарының чуртталга байдалын амыктан.

Социал страхования болгаш пассив хандырылганы улам ынайт хоңгозон. 1978 чылда бо согуучуларга чарыгалар 1979 чылда дөңсөөгө, 40 ажил хуу өскөн. Ажилдаар эртен түр өскүдүңа дузаламчы боор дөңсөө өскөн. Чонунуң медицина хандырылганы жижок. Ала-журтуң Улуг дайныкы киркичиликтери, ивентилер болгаш пелендерлер неседе чингелелери алган. Ажилчыларның, албан-хаакчыларын болгаш оларын өргөзгөн профивилелериниң кайдыштыга чөйгөсүн, даштыкыларын тургучи болган заводтар баазаларыга даштыкы баа боттарының кайдыштыкы болгаш уткан. Профивилелериниң өнөр-экономисттеринче 35-миллион анык-ини күш-ажалчы-тура-биле кирсөөдүп турар.

Совет күрүнеңиң ову саргы чогааныкы болза, уруулары кижилериниң болгаш кайдык камгаларына эң дөңсөө байдалдарын тургузуу боюн келген, боюн артар. Уруулар эвилелерин болгаш садарыны, шпалларын, Шпалерлер бажычыларының четкин доктаамал өзүп турар. Беш чыл дүргүдүңа шпалер эвилелеринче 55 миллион анык шпалары даштыканы. Биста ивентилелени урууларын чаагай болгаш найбардыг болурунга өөрдүн, күш-ажалчы күндүлөрүнө, Төрөөн чуртуга мыак болурунга кижилериниң турар.

«Шын» солунун «Күш-ажалчы алдар» тугун бөгүн Чөөн-Хемчик районда «Октябрь 30 чылы» совхозун мурнакчы хойжузу Ондар Данзын-оолович Аяк-Хээниң чеднишкенинге тураскадып көдүргөн. О. Д. Аяк-Хээ бодунда быжылган 315 баш хойдан 350 хураганы менди доруктуруп турар.

СОРУК КИРИП, ДЕТКИП ТУР

«Кымыл туду» өргөзгөндө Чүдүм-оон Донгаткың удурткалы коммунисттик бригада оңу беш чылдың үшкү амыл чеднишкениг доксаан. 1979 чылда бригаданың бот чутула даалгасы берип — республика нагымалыкың дорук амыррайонунда чаа ортума школанн тудуу өргөзгөн хуурааны, өргөзгөндө мурнакчы бригадаларың бирөөн ол ажилче чыл өргөндө киркиң.

ЭРГЕ-ДАА, ХҮЛЭЭЛГЕ-ДАА

Март 4-те ССРЭ-ниң Дээди Соведине сонгудаларга уткуштур СЭКП ТК-ның Кыйгырын солунда парламенттиң, радиога чатылаптың, Аякк улуг сепид ханым-кышкыг таштыгымыс. Коммунисттик партияның Совет кижилер чаагай чоруу дээң салгып салышкымын база бир чаа ивентилди оң.

Чурттуң эртем күчү өскөн. Математикага, физикага, химияга, биологияга болгаш билиглерин өскө-даа хей-аадыралыга биста чөйгөсүн башкарып боту дөңсөө өскөн. Коммунисттик партияның боттарының бүгү чединишкенин СЭКП Топ Комитетиниң Кыйгырын кайгамчык улуг хей-аат киришкн-биле утсаан. Профессиналдар Эвилелери Коммунисттик партияны, СЭКП Топ Комитетини, шынчарыг политикакт болгаш күрүне амыдыралыг, шынчар марксесчи-ленини, тайбың болгаш улустарының айың чок чоруу дээң чабылгычтыг домиселчи, СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Дагазы эш Л. И. Брежнев баштап, оод Политбюроузуң иштиги болгаш даштыкы политикакы ишти-биле чүдүдүтүшүнүң база дөстүк турар.

Чурттуң байлаа, тургускан, туткан, өстүргөн бүгү чүдүлери күш-ажалчы кижилериниң хоодуры-биле кылган, ол чүдүлери оларын болгаш оларын өргө-ажытарыга бараан бооп турар. Миллион-миллион совет кижилериниң мерделери, чогаалдыкы күш-ажалчы—биста хей националдыг күрүнеңиң күчүзүң болгаш чөйгөсүнүн ивентилди үндөни, ивентилелди материалды болгаш саргы-сеткиг байлаа, шик кол үндөни бооп турар.

Улустуң күш-ажалчы ивентилди, оң патриоттуң чорунуң чыгыштык ивентилди болза, 100 миллион анык кижиге кирген партия Бүгү-эвилелдиң социалист чарымы болур. Күш-ажалчы коммунисттик бау-биле көр дөңсөө шимчөөлө биле барың 62 миллион аныкчы чоннар кырып турар. Бөгүнү социалисттик чарымы болза, экономикакы хоңго-жон дүргүдүлериң күчүңгү бырамы, ажилчы чоннарың ивентилдериниң чутула чөйгөсүн турар. Социалисттик чарымың бүдүрүгө өздөстөгөн, күш-ажалчы коллективтериниң бүгү талаам ажил-чорудуланганы ханы салдары чедир, ажилчыларын, колхозчуларын болгаш ажал-хаакчыларын ивентилди амыдыралыг тургузуу хейеран тургузарына дузалап турар. Профивилелериниң чутула согуучу болза, ажилчы чоннарың чогаалдыкы ивентилелени улам мыак хоңгодур, чарымын организастап турарында өренте чүдүлериң чайлаары, оң дөңсөп чоруун бедилери болур.

ССРЭ-НИҢ ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ ДЕПУТАТТАРГА КАНДИДАТТАР-БИЛЕ УЖУРАЖЫШКЫН ХУРАЛДАРЫ

ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Эвилел Соведине сонгудалар талазы-биле Тываның № 392 сонгудала округу

АК-ДОВУРАК

Февраль 4-те Ак-Довурактан Культура ордузунга Тываның № 392 сонгудала округунда ССРЭ-ниң Дээди Совединиң депутаттыг кандидаты СЭКП ТК-ның кежигүчүне кандидат, СЭКП Тыва обкомунуң бирги секретары Г. Ч. Ширинин-биле аялгыч чоннар төлөөлчүлериңиң ужуражыкыга хуралы болуп өрткөн.

Ову Барым-Хемчик районунуң дагазы С. Т. Амырбег амылган. Чымылган хуудуң президиумга СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Дагазы эш Л. И. Брежневти баштадыр СЭКП ТК-ның Политбюроузуңа составын чагытса үш-биле сондал.

Соңгудала хуунде коммунисттерин болгаш партия кежигүчү эвентилерин бузулбас блогуудуң кандидаттары дөңсөө башлаашкының чыгыс эң сеткилдиг бөзүнче согуучулары ол кыйгыран.

Оң сонда Тываның дагдуу арылдар В. И. Ленин аттыг комбинатының кол ивентилер Д. М. Савьялдый, «Хемчик» совхозта РСФСР-ниң алдарыг механикатору Т. Б. Кара-Сал, районунуң улуг амын В. Д. Голубченко, «Дөң-Терезин» совхозтуң директору С. Ш. Комбу, «Барым» совхозтуң Адыр-Мажалык СБФ-ниң эртемчи Х. Д. Хертек, «Шекпээр» совхозта парток секретары М. Б. Кара-Сал олар сол агаан. Олар сонгудаларга уткуштур боттарының коллективтериниң бедик көдүрүшкүнү күш-ажалчыны дугайыч чутала, кандидаттар чыгышлары берген.

Тываның № 392 сонгудала округунда ССРЭ-ниң Дээди Совединиң Эвилел Соведине депутаттыг кандидаты СЭКП ТК-ның кежигүчүне кандидат, СЭКП Тыва обкомунуң бирги секретары Г. Ч. Ширинин чыгыштарга чүве чуталаан. Ол бодунга кергескен улуг бузуурдун бедил-биле үеңиң турарын болгаш өрүп четтиргени ивентилди өргөткөн, чырыттыг келер үе—коммунизм тургузулушунга, республиканың экономикакы болгаш культураның хоңго-жондуринге бүгү күжү болгаш билин бөзгөн бүзүрөткен. Г. Ч. Ширинин республиканың болгаш районунуң улуг турарың, көдө амыл-агымның болгаш экономикакы өскө-даа адырарды чеднишкенин анализтеп.

Соңгудала хуунде коммунисттерин болгаш партия кежигүчү эвентилерин бузулбас блогуудуң кандидаттары дөңсөө башлаашкының чыгыс эң сеткилдиг бөзүнче согуучулары ол кыйгыран.

Оң сонда Тываның дагдуу арылдар В. И. Ленин аттыг комбинатының кол ивентилер Д. М. Савьялдый, «Хемчик» совхозта РСФСР-ниң алдарыг механикатору Т. Б. Кара-Сал, районунуң улуг амын В. Д. Голубченко, «Дөң-Терезин» совхозтуң директору С. Ш. Комбу, «Барым» совхозтуң Адыр-Мажалык СБФ-ниң эртемчи Х. Д. Хертек, «Шекпээр» совхозта парток секретары М. Б. Кара-Сал олар сол агаан. Олар сонгудаларга уткуштур боттарының коллективтериниң бедик көдүрүшкүнү күш-ажалчыны дугайыч чутала, кандидаттар чыгышлары берген.

